

OBSAH

Předmluva

1 Úvod	7
2 Saproxylické organismy a jejich ochrana	8
2.1 Saproxylické organismy	9
2.2 Typologie mrtvého dřeva	16
2.3 Ohroženost a ochrana saproxylického hmyzu	26
3 Vliv krajinného měřítka na saproxylobionty	29
3.1 Faktory ovlivňující rozšíření saproxylobiontů	29
3.1.1 Prostředí a velikost populace	29
3.1.2 Mobilita saproxylobiontů	29
3.1.3 Konektivita prostředí a kontinuita stanovišť v čase	30
3.2 Význam různých krajinných prvků pro saproxylobionty	33
3.2.1 Lesy	33
3.2.2 Stromy rostoucí ve volné krajině mimo les	36
3.2.3 Parky a zahrady	40
3.2.4 Stromy rostoucí v obcích	42
3.3 Faktory ohrožující saproxylický hmyz	42
3.3.1 Lesní hospodaření	42
3.3.2 Péče o stromy rostoucí mimo les	47
3.3.3 Další rizikové faktory	52
4 Bionomie a ochrana vybraných saproxylobiontů	54
4.1 Drvodělka fialová (<i>Xylocopa violacea</i>)	54
4.2 Kovařík zlatopásý (<i>Iacon querceus</i>)	55
4.3 Kovařík fialový (<i>Ilimoniscus violaceus</i>)	57
4.4 Kovařík rezavý (<i>Elater ferrugineus</i>)	59
4.5 Kozlíček jilmový (<i>Saperda punctata</i>)	60
4.6 Krasec dubový (<i>Eurythyrea quercus</i>)	60
4.7 Krasec jilmový (<i>Anthaxia manca</i>)	63
4.8 Krasec měďák (<i>Chalcophora mariana</i>)	64
4.9 Krasec třešňový (<i>Anthaxia candens</i>)	66
4.10 Krasec uherský (<i>Anthaxia hungarica</i>)	67

4.11 Lesák rumělkový (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)	69
4.12 Mravenec lužní (<i>Liometopum microcephalum</i>)	70
4.13 Mravkolev okatý (<i>Dendroleon pantherinus</i>)	73
4.14 Nosorožík kapucínek (<i>Oryctes nasicornis</i>)	73
4.15 Páchník hnědý (<i>Osmoderma barnabita</i>)	74
4.16 Pestrokrovečník <i>Dermestoides sanguinicollis</i>	77
4.17 Pestrokrovečník <i>Opilo domesticus</i>	78
4.18 Pestrokrovečník větší (<i>Clerus mutillarius</i>)	78
4.19 Prahlec červenoštitý (<i>Phryganophilus ruficollis</i>)	79
4.20 Roháč obecný (<i>Lucanus cervus</i>)	79
4.21 Roháček jedlový (<i>Ceruchus chrysomelinus</i>)	81
4.22 Rýhovec pralesní (<i>Rhysodes sulcatus</i>)	82
4.23 Štírek <i>Anthrenochernes stellae</i>	84
4.24 Tesařík alpský (<i>Rosalia alpina</i>)	85
4.25 Tesařík broskvoňový (<i>Purpuricenus kaehlerii</i>)	87
4.26 Tesařík drsnorohý (<i>Aegosoma scabricorne</i>)	88
4.27 Tesařík obrovský (<i>Cerambyx cerdo</i>)	90
4.28 Tesařík zavalitý (<i>Ergates faber</i>)	92
4.29 Trnoštihlec horský (<i>Tragosoma depsarium</i>)	93
4.30 Trouchomilka skvrnitá (<i>Xylomyia maculata</i>)	94
4.31 Zdobenci (<i>Gnorimus</i> spp., <i>Trichius</i> spp.)	94
4.32 Zlatohlávek skvostný (<i>Protaetia aeruginosa</i>)	99
5 Managementová opatření	102
5.1 Plánování managementu	102
5.1.1 Velikost populace, rozloha a potenciál lokality	102
5.1.2 Návrh managementu	104
5.2 Běžná péče	107
5.2.1 Péče o stromy rostoucí mimo les	108
5.2.1.1 Jak naložit se stromem určeným ke kácení	108
5.2.1.2 Výsadba stromů	112
5.2.2 Péče o lesní porosty	113
5.2.2.1 Běžné hospodaření v lesích	113

5.2.2.2	Ponechávání mrtvého dřeva v lese	116
5.2.2.3	Využití administrativních nástrojů	117
5.3	Speciální managementová opatření	118
5.3.1	Tradiční hospodaření	119
5.3.1.1	Pařeziny a střední les	120
5.3.1.2	Lesní pastva	122
5.3.1.3	Vrškové hospodaření	124
5.3.2	Náhradní opatření	127
5.3.2.1	Uvolňování stromů z porostních okrajů	127
5.3.2.2	Prosvětlování porostů	129
5.3.2.3	Umělé náhradní dutiny – broučí budky	131
5.3.2.4	Zvýšení nabídky mrtvého dřeva	132
5.3.2.5	Veteranizace stromů	134
5.3.3	Záchranné zásahy	134
6	Shrnutí hlavních zásad	136
6.1	Pozice ochrany přírody	136
6.2	Pozice majitele a správce lesa	138
6.3	Pozice majitele a správce stromů rostoucích mimo les	139
6.4	Pozice realizátora prací	139
6.5	Pozice kontrolních orgánů	140
7	Použité termíny a zkratky	141
8	Literatura	144
9	Přílohy	148
	Klíč k určování larev saproxylického hmyzu a určovací tabule páchníka hnědého	148